

Vår ref. 24/17797 - 20
Saksbehandler Eivind Løberg
Dato 14.10.2024

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
45/24	Utvalg for inkludering, frivillighet og kultur	07.11.2024

Rammer for frivilligsentralene i Skien kommune

Utvalg for inkludering, frivillighet og kultur 07.11.2024

Behandling

Følgende forslag ble fremsatt av Anne Ragnhild Kjær Sti, Ap, på vegne av Ap, Sv, Sp og Mdg:

Tillegg til kommunaldirektørens innstilling:

Like viktig som å få oversikt over antall deltakere, frivillige og frivillighetstimer, er det å få oversikt over hvor mange som får lønnsmidler eller honorarer via frivillighetssentralene. Det er også relevant å få oversikt hvilke andre driftsinntekter som frivillighetssentralene får inn i sine budsjetter og hvilke forpliktelser som følger med de ulike tilskuddene. Utvalget ber derfor om at slike opplysninger tas inn i det nye rapporteringssystemet som skal lages.

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra Kjær Sti ble enstemmig vedatt.

UIFK - 45/24 vedtak

Gjennomgangen og anbefalingene knyttet til rammer for frivilligsentralene i Skien kommune tas til orientering.

Like viktig som å få oversikt over antall deltakere, frivillige og frivillighetstimer, er det å få oversikt over hvor mange som får lønnsmidler eller honorarer via frivillighetssentralene. Det er også relevant å få oversikt hvilke andre driftsinntekter som frivillighetssentralene får inn i sine budsjetter og hvilke forpliktelser som følger med de ulike tilskuddene. Utvalget ber derfor om at slike opplysninger tas inn i det nye rapporteringssystemet som skal lages.

Kommunedirektørens innstilling

Gjennomgangen og anbefalingene knyttet til rammer for frivilligsentralene i Skien kommune tas til orientering.

Bakgrunn for saken

I bystyrevedtak sak [95/24](#), slår Skien bystyre fast at det må stilles krav til aktører som utfører viktige samfunnsoppgaver med kommunal finansiering. Bystyret ber i den sammenheng administrasjonen om en gjennomgang og avklaring av rammebetingelser for frivilligsentralene i Skien. Første delleveranse av bystyrets bestilling ble behandlet i UIFK 29. august, [sak 36/24](#) Kartlegging av frivilligsentralene i Skien kommune . Saken som kommer til behandling nå, er en fortsettelse av saken fra august.

Denne saken vil omhandle følgende punkter, hentet fra bystyrevedtak i sak 95/24:

1. Hva bør danne grunnlag for kommunal finansiering?
2. Hvordan bør kommunen aktivt samhandle med frivilligsentralene?
3. Hvordan bør rapport,- kontroll- og tildelingsrutiner være for frivilligsentralene?
4. Hva bør partnerskapsavtaler mellom kommunen og frivilligsentralene innebære?

Dette er frivilligsentralene i Skien kommune:

- Menstad frivilligsentral
- Gulset nærmiljøsender
- Klyve nærmiljøsender
- SMK (Solum, Melum og Kilebygda) frivilligsentral
- Bakken nærmiljøsender
- Frogner nærmiljøsender

Menstad frivilligsentral er den eneste kommunale frivilligsentralen, og også den som ble etablert først av de seks frivilligsentralene som fortsatt har virksomhet i Skien. De andre fem sentralene er stiftet som private, ideelle foreninger.

Saksfremstilling

Hva bør danne grunnlag for kommunal finansiering?

Alle godkjente frivilligsentraler i Norge mottar årlig et statlig tilskudd. I 2024 var dette tilskuddet kr. 480 000. Det statlige tilskuddet er likt for alle sentraler. I tillegg til den statlige delen, er det et krav at alle frivilligsentraler skal ha en lokal finansiering tilsvarende minst 40 % av sine totale driftsinntekter. Skien kommune har hatt tradisjon for å utbetale dette som kommunale tilskudd, også utover minstekravet for lokal finansiering. Som vist i UIFKs sak 36/24, er dette slik statlig og kommunal del har fordelt seg de siste tre årene i Skien:

Frivilligsentral	Stat 2022	Kommune 2022	Stat 2023	Kommune 2023	Stat 2024	Kommune 2024
Gulset nærmiljøsender	448 000	938 000	471 198	973 000	480 046	1 000 000
Klyve nærmiljøsender	448 000	855 000	471 198	887 000	480 046	1 000 000
SMK frivilligsentral	448 000	722 000	471 198	749 000	480 046	684 147
Bakken nærmiljøsender			471 198	-	480 046	450 000
Frogner nærmiljøsender					480 046	-
Menstad frivilligsentral	448 000	396 718	471 198	387 597	480 046	481 524
Totalt	1 792 000	2 911 718	2 355 990	2 996 597	2 880 276	3 615 671

Det kommunale tilskuddet har altså vært ujevnt fordelt mellom frivilligsentralene. Det har vært en gradvis økning i kommunalt tilskudd til alle frivilligsentralene de siste årene, men for 2024 fikk SMK frivilligsentral en nedgang i sitt tilskudd. I tillegg er det kommet to nye sentraler de siste årene: Bakken nærmiljøsender og Frogner nærmiljøsender. Sistnevnte ble ved etablering gjort oppmerksom på at det ikke er automatikk i at kommunen bidrar med kommunalt tilskudd. Bakken nærmiljøsender fikk for første gang kommunalt tilskudd i år. Menstad frivilligsentral er den eneste kommunale frivilligsentralen og mottar kommunal del på om lag 40 % av totale driftsinntekter hvert år.

Når man skal se på grunnlaget for kommunal finansiering i årene fremover, er det ulike hensyn man kan ta i betraktning. Man kan for eksempel vurdere frivilligsentralene opp mot andre kommunale tjenester og aktivitetstilbud i området, eller man kan se på

frivilligsentralenes omfang og aktivitet og i hvilken grad de har tiltak som utfyller kommunens tilbud.

Dersom man skal vurdere frivilligsentralene opp mot kommunale tjenester og aktivitetstilbud i området, så er det nærliggende å se på nedslagsfeltet til kommunale møteplasser som feks de kommunale bydelshusene. Lie bydelshus har nedslagsfelt i samme område som Bakken nærmiljøsentre, Gråtenmoen bydelshus har nedslagsfelt i samme området hvor SMK frivilligsentral har sine lokaler og mye av sin aktivitet. I tillegg kan man si at Menstad bydelshus i en viss grad har samme nedslagsfelt som Frogner nærmiljøsentre. Menstad frivilligsentral har kontor på Menstad bydelshus og samarbeider mye med bydelshusene. Klyve nærmiljøsentre og Gulset nærmiljøsentre er dermed de to eneste sentralene uten bydelshus i sine områder. Spesielt skiller Klyve seg ut ved at det også er lite organisert aktivitet i området.

Skal man istedenfor vurdere frivilligsentralene basert på omfang, aktivitet og tiltak som utfyller kommunens tilbud, så kan det være en litt vanskeligere øvelse. Frivilligsentralene dekker ulike behov i nokså ulike bydeler. SMK frivilligsentral skiller seg ut med sine områder i Solum, Kilebygda og Melum. Her er det en ganske annen demografi og befolkningstetthet enn for eksempel på Gulset. Riktignok har SMK frivilligsentral sine lokaler på Gimsøy, og mye av aktivitetene foregår der. Alle frivilligsentralene har tiltak og aktiviteter med mål om å motvirke utenforskap på ulike måter. Det kan være rettet mot seniorbefolkningen, flerkulturelle, eller barn og ungdom. For nærmere beskrivelse av frivilligsentralenes tiltak og aktiviteter vises det til sak 36/24 i UIFK og sakens vedlagte årsmeldinger.

Tilskuddsrammen til frivilligsentralene ligger i det foreslåtte Handlingsprogram og økonomiplan 2025-2028.

Hvordan bør kommunen aktivt samhandle med frivilligsentralene?

Det er frivillighetskoordinator ved kulturkontoret som er kontaktperson for frivilligsentralene. De siste årene har kommunen, ved frivillighetskoordinator, hatt to fastsatte møtepunkter med frivilligsentralene i løpet av et år:

- Første kvartal: Frivillighetskoordinator kaller inn til et fellesmøte med alle frivilligsentralene
  - Presentasjon av aktiviteter og tiltak fra hver sentral
  - Informasjon fra kommunen
  - Erfaringsutveksling
- Tredje kvartal: Frivillighetskoordinator besøker hver frivilligsentral
  - Oppdatering på aktiviteter og tiltak

I tillegg til de fastsatte møtepunktene er det kontinuerlig dialog mellom kommunen og de forskjellige frivilligsentralene der det er naturlig.

Som ledd i bestillingen fra Skien bystyre (sak 95/24, punkt 2: "Forslag samskaping i bydelene" og punkt 3: "Forslag rammer for frivilligsentraler i Skien kommune") påbegynnes det nå en dialog med frivilligsentralene om ytterligere samhandling. Ifølge bystyresaken er målet å utvikle gode og aktive nærmiljø over hele byen som kan motvirke utenforskap og bidra til inkludering og integrering. Dialogmøtet mellom UIFK og frivilligsentralene 7. november markerer starten på denne prosessen.

Hvordan bør rapport-, kontroll- og tildelingsrutiner være for frivilligsentralene?

Det er Lotteri- og stiftelsestilsynet som forvalter den statlige tilskuddsordningen for frivilligsentraler på vegne av Kultur- og likestillingsdepartementet. Frivilligsentralene rapporterer om sin drift til kommunen, og så er det kommunene som rapporterer videre til Lotteri- og stiftelsestilsynet på vegne av frivilligsentralene. I "Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler" ([Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler - Lovdata](#)) er det et krav at frivilligsentralene har eget regnskap og årsrapport. Det er disse dokumentene frivilligsentralene sender inn til kommunen når de rapporterer om sin drift. I tillegg til den

fortløpende indirekte kontrollen i form av formelle og uformelle møtepunkt gjennom året, er rutinene for frivilligsentralene i Skien som følger:

- Innen første arbeidsdag i mai: Rapportering og søknad til kommunen
  - Frivilligsentralene sender inn rapport fra fjoråret i form av årsregnskap og årsmelding, sammen med søknad for kommende år om statlig og eventuelt kommunalt tilskudd
- Innen første arbeidsdag i juni: Rapportering og søknad til Lotteri- og stiftelsestilsynet
  - Skien kommune sender inn rapport og samlet søknad for frivilligsentralene i kommunen
- Første kvartal året etter: Utbetaling av tilskudd
  - Kommunalt tilskudd til de aktuelle frivilligsentralene utbetales i januar etter fordelingen som er vedtatt i forbindelse med Skien bystyres budsjettbehandling i desember
  - Kommunen videreformidler det statlige tilskuddet til frivilligsentralene så snart tilskuddsbeløpet er overført fra Lotteri- og stiftelsestilsynet (vanligvis i februar)

Det kan nevnes at alle frivilligsentralene i kommunen har søkt om kommunalt tilskudd for 2025. Disse søknadene er vedlagt denne saken. Det samme gjelder årsregnskapene fra frivilligsentralene for 2023, mens årsmeldingene for 2023 ble vedlagt sak 36/24 i UIFK.

I forbindelse med neste rapporteringen fra frivilligsentralene kan det vurderes å be om tall på deltakere, frivillige og frivillighetstimer. I en slik vurdering bør det tas stilling til om dette medfører urimelig stort merarbeid for sentralene.

Hva bør partnerskapsavtaler mellom kommunen og frivilligsentralene innebære?

Vedlagt denne saken ligger tre eksempler på samarbeidsavtaler mellom kommuner og frivilligsentraler (fra Trondheim, Arendal og Lillehammer). Trondheim og Arendal har flere frivilligsentraler i kommunen, og begge disse kommunene har utarbeidet en felles samarbeidsavtale med alle sentralene. Felles for alle de tre avtalene er at det forsøkes å gi en viss forutsigbarhet når det kommer til økonomi. Måten Trondheim kommune har gjort dette på, er at de har satt tilskuddet gitt i 2017 som standard (siste tilskudd før avtaleinngåelse), og innstilt seg på prisjustert tilskudd basert på 2017-tilskuddet for årene fremover.

Dialogmøtet med UIFK og frivilligsentralene 7. november er starten på en langsiktig prosess. I denne prosessen vil det vurderes om kommunen skal inngå partnerskapsavtale med frivilligsentralene. I lys av Skien bystyres sak 95/24, er hensikten med en avtale å skape forutsigbare rammer for samhandling og økonomi, samt avklare forventninger til frivilligsentralene og kommunen. Som et minimum bør en slik avtale sette rammer for fastsatte møtepunkt gjennom året og rutiner for søknad, rapportering og tildeling. En samarbeidsavtale kan også fremheve satsingsområder eller tiltak rettet mot prioriterte målgrupper. Det er flere av frivilligsentralene som legger til rette for språkpraksis og andre praksisplasser. Dette er også noe som kan legges som en forventning til alle sentralene.

Effekten av saken

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt		x		
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt		x		
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv			x	
Konsekvens for folkehelsen			x	

- *Økonomiske konsekvenser:* En økonomisk forpliktelse overfor frivilligsentralene vil på sikt kunne gi positive økonomiske konsekvenser ved at frivilligsentralene avhjelper kommunen med viktige samfunnsoppgaver
- *Konsekvens for folkehelsen:* Frivilligsentralenes arbeid med å motvirke utenforskap vil kunne gi en positiv effekt på folkehelsen

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Skien kommune bidrar med betydelige tilskudd til flere av frivilligsentralene i kommunen. Som følge av Skien bystyes vedtak i sak 95/24, går UIFK og administrasjonen nå i dialog med frivilligsentralene for å se på rammer for samhandling. Målet er at man sammen kan bidra til å utvikle gode og aktive nærmiljø over hele byen og med det motvirke utenforskap. Dette vil være en langsiktig prosess som kan ende opp med at kommunen og frivilligsentralene inngår en konkret samarbeidsavtale.

Dette er kommunedirektørens vurdering og konklusjon på de fire spørsmålene i saksfremstillingen:

1 Hva bør danne grunnlag for kommunal finansiering?

Grunnlaget for kommunal finansiering av frivilligsentralene fremover bør ses i sammenheng med omfanget av kommunale tjenester og aktivitetstilbud i de aktuelle bydelene. Dette innebærer at det kommunale tilskuddet bør differensieres, slik at frivilligsentraler i bydeler uten bydelshus eller andre kommunale møteplasser prioriteres. I tillegg bør frivilligsentralenes arbeid knyttet til utenforskap og seniorbefolkningen prioriteres. Det samme gjelder for skoleferietilbud for barn og unge.

Gulset nærmiljøsentere og Klyve nærmiljøsentere er som nevnt i saksfremstillingen de to eneste frivilligsentralene som i skrivende stund ikke har bydelshus i sine områder. Disse to sentralene bør dermed fortsette å få et likestilt, forhøyet kommunalt tilskudd sammenlignet med de andre sentralene. Bakken nærmiljøsentere og SMK frivilligsentral har som nevnt bydelshus og andre kommunale møteplasser innenfor sine områder og det kommunale tilskuddet bør gjenspeile dette. Frogner nærmiljøsentere har ikke tidligere mottatt kommunalt tilskudd. Denne sentralen er i startgropa, og kan bli vurdert for tilskudd på et senere tidspunkt. Her er lenke til kommunedirektørens forslag til handlingsprogram og økonomiplan: [handlingsprogram-og-oekonomiplan-2025-2028.pdf \(skien.kommune.no\)](https://www.skien.kommune.no/handlingsprogram-og-oekonomiplan-2025-2028.pdf). Oversikt over tilskudd er på side 82.

2 Hvordan bør kommunen aktivt samhandle med frivilligsentralene?

De fastsatte møtepunktene mellom kommunen og frivilligsentralene bør opprettholdes, og det bør være oppmøteplikt for frivilligsentralene som mottar kommunalt tilskudd. Administrasjonen imøteser den påbegynte dialogen mellom kommunen og frivilligsentralene for en vurdering om ytterligere samhandling.

3 Hvordan bør rapport,- kontroll- og tildelingsrutiner være for frivilligsentralene?

De fastsatte rutinene for søknad, rapportering og kontroll bør opprettholdes. Rapporteringen bør inneholde revisorgodkjent årsregnskap. I tillegg ønsker administrasjonen å utarbeide en felles mal for årsmelding som i større grad kan synliggjøre antall frivillige, deltakere og frivillighetstimer. Målet med en slik mal er å innhente samme informasjon fra hver sentral. I utarbeidelsen av en slik mal, vil administrasjonen forsøke å finne en løsning som ikke medfører urimelig stort merarbeid for sentralene.

4 Hva bør partnerskapsavtaler mellom kommunen og frivilligsentralene innebære?

Administrasjonen anbefaler å inngå samarbeidsavtaler med frivilligsentralene. En slik avtale bør formalisere de allerede fastsatte møtepunktene mellom kommunen og frivilligsentralene, og rutinene for søknad, rapport og tildeling. Administrasjonen imøteser den påbegynte dialogen med frivilligsentralene, og eventuelle satsingsområder og tiltak som også kan innlemmes i en samarbeidsavtale. Administrasjonen ser for eksempel positivt på at noen av

frivilligsentralene allerede tar imot ulike praksisplasser, og ønsker at det skal være en tydelig forventning om dette for alle frivilligsentralene i tiden fremover.

Vedlegg

Vedlegg 1 Søknad for 2025 - Gulset Nærmiljøsentral

Vedlegg 2 Søknad for 2025 - Klyve nærmiljøsentral

Vedlegg 3 Søknad for 2025 - SMK Frivilligsentral

Vedlegg 4 Søknad for 2025 - Bakken nærmiljøsentral

Vedlegg 5 Søknad for 2025 - Frogner nærmiljøsentral

Vedlegg 6 Årsregnskap 2023 - Gulset nærmiljøsentral

Vedlegg 7 Revisjonsberetning 2023 - Gulset nærmiljøsentral

Vedlegg 8 Årsregnskap og revisjonsberetning 2023 - Klyve nærmiljøsentral

Vedlegg 9 - Årsregnskap og revisorkontroll 2023 - SMK frivilligsentral

Vedlegg 10 Årsregnskap 2023 - Bakken nærmiljøsentral

Vedlegg 11 Revisjonsberetning 2023 - Bakken nærmiljøsentral

Vedlegg 12 Årsrapport 2023 - Menstad frivilligsentral

Vedlegg 13 Samarbeidsavtale - Trondheim kommune

Vedlegg 14 Samarbeidsavtale - Arendal kommune

Vedlegg 15 Samarbeidsavtale - Lillehammer kommune